

Πλὴν τούτου ὁ Θεοφάνης βεβαιοῖ ὅτι ὁ Νικηφόρος, ἀφοῦ ὑπέσχετο εἰς τὸν Βαρδάνιον πρὸς τοὺς ἄλλοις ὅτι δὲν θέλει ἐπιβάλλει χεῖρα εἰς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἔπειτα ἐγύμνωσεν αὐτὸν τῆς περιουσίας, ἐνῶ ἡ Χρονογραφία ἢ συγγραφεῖσα ἐκ προστάγματος τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἢ περιγράψασα ἐν ἐκτάσει τὸν ἀσκητικὸν βίον ὃν διήγαγεν ἔκτοτε ὁ Βαρδάνιος, ρητῶς λέγει ὅτι οὗτος διένειμεν ἅπαντα τὸν πλοῦτον αὐτοῦ εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἐπὶ τέλους περὶ τῆς εἰς τὸν Νικηφόρον ἀποδιδομένης τυφλώσεως τοῦ Βαρδανίου παρατηροῦμεν πρὸ πάντων ὅτι, ἐπειδὴ ὠρισμένον τι γεγονός δύναται νὰ ἐκληφθῆ ὡς ἀνταποκρινόμενον εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἡγεμόνος, ἐκ τούτου καὶ μόνου δὲν ἔπεται ὅτι ἐπράχθη ὑπ' αὐτοῦ. Τεθείσης τῆς ἐναντίας ἀρχῆς ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Λέοντος Δ' διενηργήθη ὑπὸ τῆς Εἰρήνης, ἥτις ἤθελε τρέξει τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ἂν ὁ θάνατος ἐκεῖνος δὲν συνέβαινε τοσοῦτον ἐγκαίρως. Καὶ ὅμως τὸ καθ' ἡμᾶς ἐπιστεύσαμεν ὅτι τοιαύτην κακουργίαν δὲν εἶχε διαπράξει ἡ Εἰρήνη, διότι οὐδεμία ἄλλη ἔνδειξις ὑπῆρχε περὶ τῆς ἐνοχῆς αὐτῆς. Ἐνώπιον δὲ τῆς συστηματικῆς τῶν χρονογράφων καταδρομῆς κατὰ τοῦ Νικηφόρου ἐπιτρέπεται τῇ ἀληθείᾳ νὰ ἐπέχωμεν περὶ τῶν κατηγοριῶν αὐτῶν ὅσας δὲν περιβάλλονται δι' ἀποχρῶντων βεβαιωμένων ἀποδείξεων. Μήπως οἱ μεταγενέστεροι χρονογράφοι δὲν εἶπον ὡς βέβαιον ὅτι ὁ μικρὸν μετὰ τὴν ἀνάρρησιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Νικηφόρου αἰφνιδίως ἀποθανὼν Νικήτας ὁ δομestικὸς τῶν σχολῶν, ὁ συμπράξας μετ' αὐτοῦ κατὰ τῆς Εἰρήνης, ἐτελεύτησε, φαρμακευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ φίλου; Καὶ ὅμως αὐτὸς ὁ Θεοφάνης δὲν ἐτόλμησε ν' ἀναφέρῃ τὴν κατηγορίαν ταύτην εἰμὴ ὡς φήμην ἀπλήν. Ἄλλὰ καὶ περὶ τῆς τυφλώσεως τοῦ Βαρδανίου ὁ Γενέσιος λέγει ὅτι οἱ Λυκαόνιοι διέπραξαν αὐτὴν «εἴτε ἀπαυθαδιζόμενοι, εἴτε βασιλείῳ συνευδοκῆσει, καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ Νικηφόρῳ ἀρέσαι βουλόμενοι», ὃ ἔστι λέγει ὅτι δὲν εἶναι παντάπασι βέβαιον ὅτι τὸ ἀμάρτημα ἐξετελέσθη κατ' εἰσῆγησιν τοῦ βασιλέως καὶ ὑποδεικνύει διαφόρους ἐναντίας γνώμας, αἵτινες φαίνονται τόσῳ μᾶλλον πιθανώτεραι ὅσῳ ὁ Νικηφόρος ἀνεδείχθη καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ στάδιον ἀνῆρ γενναῖος καὶ μεγαλόφρων.

Τῷ ὄντι ἅμα ἀσφαλίσας ὁπωσοῦν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐπολιτεύθη πρὸς τοὺς δύο δεινότερους ἐξωτερικοὺς πολεμίους, τοὺς Φράγκους καὶ τοὺς Ἄραβας, εἰς τρόπον μαρτυροῦντα ὅτι ἐνόει τὴν τιμὴν τοῦ κράτους καὶ ἤθελε νὰ τηρήσῃ τὴν τιμὴν ταύτην ἀλώβητον. Ἄν δὲν ἐπέτυχε πάντοτε, τὸ λάθος δὲν ὑπῆρξεν ἰδικόν του. Διὰ τὴν παραλυσίαν εἰς ἣν ἡ Εἰρήνη εἶχε φέρει τὰ πράγματα τὸ κράτος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀντιταχθῆ ἐπιτυχῶς εἰς τηλικούτους ἀντιπάλους. Ἄλλὰ τὸ καθ' ἑαυτὸν τοῦλάχιστον ὁ Νικηφόρος ἠγωνίσθη ἐκθύμως, μὴ φεισθεὶς οὔτε τῆς ζωῆς αὐτοῦ οὔτε τῆς ἡσυχίας. Οὐδέποτε συναινέσας ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν αὐτοκρατορίαν τῶν Φράγκων ἀπηγόρευσε εἰς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην γὰ ἔχη τὴν ἐλαχίστην σχέσιν πρὸς τὸν ἀρχιερέα τῆς Ρώμης, ὅστις ἀποβαλὼν τὴν κυριαρχίαν τοῦ μονάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐτόλμησε νὰ ἀπονεύμῃ εἰς ἕτερον τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα. Πρὸς δὲ τὸν Ἄραβον ἔγραψεν ἐπιστολὴν σύντομον, δι' ἧς ἀνήγγειλεν αὐτῷ ὅτι δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πληρωμὴν τοῦ ὑπὸ τῆς Εἰρήνης συνομολογηθέντος φόρου· εἰς ὃ ὁ Ἄραβος ἀπήντησεν οὐδὲν ἤττον λακωνικῶς ὅτι θέλει κομίσει αὐτὸς τὴν ἀπάντησιν. Δυστυχῶς ἡ ἀνωμαλία εἰς ἣν ἔφερε τὸν ἀνατολικὸν στρατὸν ἢ τοῦ Βαρδανίου στάσις διηκόλυσε τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Ἄραβος, ὅστις, ἂν πιστεύσωμεν τοὺς ἄραβας χρονογράφους, διότι οἱ Ἕλληνες οὐδὲν περὶ τούτου λέγουσι, προήλασε μέχρι τῆς ἐν Βιθυνίᾳ Ἡρακλείας, οὐδὲ ἐπεισθῆ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰμὴ ἐπὶ χρήμασιν. Ἄμα ὅμως ἐπιστρέψαντος τοῦ

